

Hans og Grete

Hans og Grete

Middelalder (7,7 ns)

Ved udkanten af en stor skov boede der en fattig brændehugger med sin kone og sine to børn. Drengen hed Hans og pigen hed Grete. De havde kun lidt at bide og brænde og engang, da der var dyrtid i landet, vidste manden slet ikke, hvordan han skulle skaffe det daglige brød. Om aftenen, da han var kommet i seng og lå og tænkte over sin ulykke, sukkede han og sagde til sin kone: „Hvad skal der dog blive af os. Vi har slet ingen mad til børnene, knap nok til os selv.“ „Ved du hvad,“ sagde konen, „i morgen tidlig følger vi børnene ind i den tætte skov, og tænder et bål der. Vi

giver dem hver et stykke brød, og så går vi på arbejde. De kan ikke finde hjem igen, og så er vi af med dem.“ „Nej, det gør jeg ikke,“ sagde manden, „jeg kan virkelig ikke nænne at lade mine børn blive ganske alene i den store skov. De bliver jo ædt af de vilde dyr.“ „Du er et rigtigt tosehoved,, sagde hans kone vredt, „vi dør jo alle sammen af sult. Du kan såmænd godt begynde at tømre kisterne sammen.“ Hun blev ved at plage ham, til han gav efter. „Men det gør mig dog skrækkelig ondt for de stakkels børn,“ sagde han. De to børn havde ikke kunnet sove af sult og havde hørt, hvad deres mor havde sagt. Grete græd og sagde til Hans: „Nu er det ude med os.“ „Vær stille, Grete,“ svarede han, „jeg skal nok finde på råd.“ Da de gamle var faldet i søvn, stod han op og listede sig ud. Månen skinnede klart, og de hvide kiselsten, der lå

DANSK 7.-10. KLASSE

25 udenfor på vejen, lyste som sølv. Han stoppede sine lommer fulde af dem og gik hjem igen og sagde til Grete: „Læg du dig kun roligt til at sove, lillesøster. Den gode Gud vil ikke forlade os.“ Derpå krøb han op i sin seng igen.

Da det gryede ad dag, vækkede konen børnene. „Stå op I
30 dovenkroppe,“ sagde hun, „nu skal vi ud i skoven og hente brænde.“ Hun gav hver af dem et stykke brød og sagde: „Der har I jeres middagsmad. Mere får I ikke.“ Grete tog brødet ind underforklædet, fordi Hans havde lommen fuld af sten, og de begav sig nu alle sammen på vej. Da de havde gået et lille stykke,
35 stod Hans stille og vendte sig om og kiggede efter huset, og da de var kommet lidt videre, vendte han sig om igen. „Hvorfor vender du dig hele tiden om?“ spurgte faderen, „det har vi ikke tid til, tag benene med dig.“ „Jeg ser efter min hvide kat,“ sagde Hans, „den sidder oppe på taget og vil sige farvel til mig.“ „Hvor du dog kan
40 vrøvle,“ sagde moderen, „det er jo ikke andet end solen, der

skinner på skorstenen.“ Hans havde imidlertid slet ikke kigget efter katten, men bare kastet kiselsten bag ved sig på vejen. Da de var kommet dybt ind i skoven, sagde faderen: „Kan I nu samle brænde, lille børn. Så tænder jeg ild, for at I ikke skal fryse.“ Hans
45 og Grete samlede en lille bunke riskviste, faderen stak ild på det, og da det var kommet godt i brand, sagde konen: „Sæt jer så ned ved ilden og hvil jer, mens vi går ind i skoven og hugger brænde. Når vi er færdige, kommer vi igen og henter jer.“ Hans og Grete satte sig ved ilden, og ved middagstid spiste de deres tørre brød.
50 De kunne høre slagene af en økse og troede derfor, at faderen var i nærheden, men lyden kom kun af, at han havde bundet en gren fast ved et træ, og nu slog vinden den derimod. Til sidst blev de søvnige og faldt da også i søvn, og da de vågnede var det allerede mørk nat. Grete gav sig til at græde. „Hvordan skal vi dog finde ud
55 af skoven,“ sagde hun. Men Hans trøstede hende. „Vent bare til månen kommer frem,“ sagde han, „så skal vi nok finde vej hjem.“

DANSK 7.-10. KLASSE

Og da månen var stået op, tog Hans sin søster i hånden og de lysende kiselsten viste ham vej. De gik hele natten, og først om morgenen nåede de deres fars hus. De bankede på, og da konen
60 lukkede op og så, at det var dem, sagde hun: „Hvor har I dog været henne, I slemme børn. Vi troede slet ikke, I var kommet hjem mere.“ Men faderen blev glad, da han så dem, for han havde haft samvittighedsnag, fordi han havde ladet dem blive alene tilbage i skoven.

65 Kort tid efter var der stor elendighed igen, og børnene hørte, at moderen om natten sagde til faderen: „Nu har vi kun et halvt rugbrød tilbage, så er den potte ude. Hvis børnene ikke kommer af vejen, er vi fortabt alle sammen. Vi må bringe dem endnu længere ind i skoven, så de ikke kan finde vej hjem.“ Det gjorde manden
70 meget ondt og han tænkte: „Det var smukkere at dele den sidste mundfuld med sine børn.“ Men konen brød sig aldeles ikke om, hvad han sagde. Når man har sagt A må man også sige B, og da

han havde givet efter første gang, måtte han også bøje sig nu. Børnene havde imidlertid igen ligget vågne og havde hørt det hele.
75 Da de gamle var faldet i søvn, stod Hans op og ville ud og samle kiselsten ligesom forrige gang, men moderen havde låst døren. Alligevel trøstede han sin søster og sagde: „Du skal ikke græde, Grete. Den gode Gud hjælper os nok.“

Tidlig næste morgen kom konen og sagde til børnene, at de
80 skulle stå op. De fik hver et stykke brød, men det var meget mindre end forrige gang. Han tog brødet i lommen og brækkede det i små stykker, og mens de gik, vendte han sig hvert øjeblik om og kastede et lille stykke på jorden. „Skynd dig dog lidt Hans,“ sagde faderen, „hvad er det dog nu, du kigger efter.“ „Det er min
85 due, der sidder oppe på taget og vil sige farvel til mig,“ sagde Hans. „Din dumrian,“ skændte konen, „det er jo ikke andet end solen, der skinner på skorstenen,“ Men efterhånden som de gik, kastede Hans alle brødsmulerne på vejen.

DANSK 7.-10. KLASSE

Konen førte børnene så dybt ind i skoven, som de aldrig i deres
90 liv havde været. Der tændte manden et bål og moderen sagde:
„Sæt jer nu her og hvil jer, og sov, hvis I er søvnige. I aften, når vi
er færdige med at hugge brænde, kommer vi og henter jer.“ Ved
middagstid tog Grete sit stykke brød frem og delte det med Hans,
der jo havde strøet sit på vejen. Så faldt de i søvn, og det blev
95 aften, men der kom ingen og hentede de stakkels børn. Da de
vågnede, var det mørk nat, men Hans trøstede sin søster og sagde:
„Vent bare til månen kommer frem, og vi kan se brødsmulerne, så
kan vi nok finde hjem.“ Men skovens tusind fugle havde hakket
alle brødkrummerne op, og der var ikke en tilbage. „Vi finder nok
100 vej alligevel,“ sagde Hans, men det gjorde de ikke. De gik hele
natten og hele næste dag, men de kom ikke ud af skoven. De havde
ikke fået andet at spise end et par bær, de havde fundet, og var så
trætte, at de ikke kunne stå på benene. Så lagde de sig under et træ
og faldt snart i søvn.

105 Den næste dag gik de videre, men de kom kun dybere og dybere
ind i skoven, og de var lige ved at dø af sult. Ved middagstid fik de
øjeblik på en snehvid fugl, som sad på en gren og sang så dejligt, at de
blev stående for at høre på den. Da den havde sunget lidt, fløj den
op fra grenen, og de fulgte så bag efter den og kom til et lille hus,
110 og fuglen satte sig på taget. Da de kom helt hen til huset, så de, at
det var lavet af brød og taget af pandekager. Ruderne var af hvidt
sukker. „Nu kan vi da få noget at spise,“ råbte Hans glad. „Kom
Grete, tag du et stykke af vinduet, det er dejligt sødt, så spiser jeg
noget af taget.“ Han stillede sig nu på tærne og brækkede et lille
115 stykke af taget for at prøve, hvordan det smagte, og Grete gav sig
til at gnave løs på ruden. Da hørte de inde fra stuen en tynd
stemme der råbte:

„Hvem er det derude,
som gnaver på min rude?“

120 Børnene svarde:

„Det er bare stormens sus,
der tuder og hviner gennem jert hus,“

og spiste videre uden at lade sig forstyrre. Hans, der syntes at taget smagte dejligt, brækkede et stort stykke af, og Grete stødte en hel
125 lille rude ind og gjorde sig rigtig til gode dermed. Pludselig gik døren op og en ældgammel kone, der støttede sig på en krykke, kom ud. Hans og Grete blev så bange, at de tabte det, de holdt i hånden. Den gamle rokkede med hovedet og sagde: „Hvordan er I kommet herhen, lille børn. Kom ind med mig og bliv hos mig, jeg
130 skal ikke gøre jer fortræd.“ Hun tog dem i hånden og gik med dem ind i huset. Der fik de dejlig mad, mælk og pandekager med sukker og æbler og nødder. Derpå puttede hun dem i to små bløde

senge, og Hans og Grete troede, de var kommet i himlen.

Den gamle var imidlertid en ond heks, og slet ikke så rar, som
135 hun lod. Hun havde kun bygget kagehuset for at lokke børn til sig. Når hun havde fået et barn i sin magt, dræbte hun det, kogte det og spiste det, og så var det rigtig en festdag for hende. Heksene har røde øjne og er temmelig nærsynede, men de har en fin næse ligesom dyrene og kan lugte, så snart der er mennesker i nærheden.
140 Da Hans og Grete kom hen imod huset, grinede hun ondskabsfuldt og sagde: „De skal ikke slippe fra mig.“

Tidlig næste morgen, før børnene vågnede, stod hun op, og da hun så dem ligge der med deres røde kinder og sove trygt, tænkte hun: „Det bliver en lækkerbissen.“ Hun tog så fat i Hans med sine
145 tørre hænder, bar ham ud i stalden og lukkede ham inde bag et gitter, uden at bryde sig om, at han græd og bad for sig. Så gik hun ind og ruskede Grete vågen og sagde: „Stå op, din drivert, og hent noget vand og lav noget god mad til din bror. Han sidder ude i

DANSK 7.-10. KLASSE

stalden, og når han er blevet rigtig tyk og fed, æder jeg ham.“

150 Grete gav sig til at græde, men det nyttede ikke, hun måtte gøre, hvad den slemme heks forlangte.

Nu fik Hans den dejligste mad, men den stakkels Grete fik ikke an

det end affald. Hver morgen gik den gamle ned til stalden og råbte:

155 „Stik din finger ud, så jeg kan mærke, om du er blevet fed.“ Han stak imidlertid et afnavet ben ud mellem tremmerne og den gamle, der ikke kunne se det med sine svage øjne, troede, at det var hans finger, og kunne ikke begribe, at han blev ved at være så mager. Da der var gået fire uger, og Hans ikke blev en smule
160 tykkere, tabte hun tålmodigheden. „Skynd dig lidt at bringe vand op,“ sagde hun til Grete, „enten Hans er tyk eller tynd, vil jeg spise ham i morgen.“ Tårerne løb den stakkels lille Grete ned ad kinderne, men hun måtte gå. „Hjælp os dog, du gode Gud,“ sagde

hun, „bare de vilde dyr i skoven havde ædt os, så var vi dog i det
165 mindste blevet sammen.“ „Hold op med det tuder,“ sagde den gamle, „det hjælper dog ikke.“

Den næste morgen måtte Grete tænde ild på skorstenen og sætte kedlen over. „Vi skal først bage,“ sagde heksen, „jeg har allerede
fyret under bagerovnen og æltet dejen.“ Hun puffede den stakkels
170 pige hen til ovnen, og flammerne slog ud af den. „Kryb ind og se, om den nu også er rigtig varm,“ sagde hun. Grete kunne nok mærke, at det var meningen, at hun skulle steges derinde, og
sagde derfor: „Hvordan skal jeg dog komme derind?“ „Din gås,“ sagde heksen, „åbningen er da stor nok. Kan du se, der er endogså
175 plads nok til mig,“ og i det samme stak hun hovedet ind i ovnen. Da gav Grete hende et puf, så hun røg derind, og i en fart smækkede hun jerndøren i og satte slåen for. Den gamle begyndte at hyle og skribe, men Grete skyndte sig blot af sted, og heksen måtte brænde op.

DANSK 7.-10. KLASSE

180 Grete løb lige ud til Hans, åbnede gitteret og jublede: „Nu er
vifrelst, Hans, den gamle heks er død,“ og Hans sprang ud, så glad
som en fugl, der slipper ud af sit bur. De omfavnede og kyssede
hinanden og gik så tilbage til heksens hus, for nu var der jo ikke
185 noget at være bange for. Der stod store kasser fulde af perler og
ædelstene. „De er bedre end kiselsten,“ sagde Grete og tog en hel
mængde i sit forklæde. „Lad os nu skynde os at komme ud af
skoven,“ sagde Hans, og de begav sig på vej. Da de havde gået et
par timer, kom de til en stor sø. „Den kan vi ikke komme over,“
sagde Hans, „jeg kan ingen bro se.“ „Der er heller ingen skibe,“
190 svarede Grete, „men der svømmer en hvid and. Den hjælper os
nok, når vi beder den derom.“ Så råbte hun:

„Kom du lille hvide and,
bær os til den anden strand.“

Anden kom straks svømmende, og hans satte sig på ryggen af den
195 og ville have, at Grete skulle sætte sig bag ved ham. „Nej, det gør
jeg ikke,“ svarede Grete, „det er alt for tungt for anden. Den må
hellere komme tilbage og hente mig.“ Det gjorde den rare and så,
og da de lykkelig og vel var kommet i land på den anden bred,
syntes de nok, at skoven så dem så bekendt ud, og det varede
200 heller ikke ret længe, før de kunne skimte deres fars hus mellem
træerne. Da gav de sig til at løbe af alle kræfter og styrtede ind i
stuen og faldt ham om halsen. Manden havde ikke haft en glad
time, siden han havde forladt børnene i skoven, og den onde mor
var død. Grete kastede perlerne og ædelstenene ud af forklædet, og
205 Hans tog den ene håndfuld efter den anden op af lommen. Nu var
alle sorger slukt og de levede længe i fryd og glæde.

Snip snap snude
nu er historien ude.

DANSK 7.-10. KLASSE

			Snip snap snude
		220	nu er historien ude.
210	Snip snap snude		
	nu er historien ude.		
	Snip snap snude		
	nu er historien ude.		
	Snip snap snude		
	nu er historien ude.		
215	Snip snap snude		
	nu er historien ude.		
	Snip snap snude		
	nu er historien ude.		

Fra Bibliotek, DANSK 7-10 | GYLDENDALS FAGPORTALER, Gyldendal

Print og kopiering af dette materiale er tilladt, forudsat at det sker i overensstemmelse med skolens aftale med Copydan Tekst & Node.

Denne pdf er udskrevet af Sara Leonhard Dybvad, Skúlin við Streym, 22-08-2023.